

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-487

22/04/2021

ქ. თბილისი

ქ. ქუთაისში, შპს „საქართველოსპონგჩუანის“ მეთილის მეთაკრილატის (MMA) პირველადი ნედლეულის დისტილაციის ხაზისა და პოლიმეთილმეთაკრილატის ფირების (PMMA) (შუალედური პროდუქტის ქიმიური დამუშავებით ქიმიური ნივთიერების წარმოება, ელასტომერის ან/და პლასტიკური მასალის წარმოება) საწარმოს მოწყობასა და ექსპლუატაციაზე სკრინინგის გადაწყვეტილების შესახებ

შპს „საქართველოსპონგჩუანის“ მიერ, გზმ-ის საჭიროების დადგენის მიზნით, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილია ქ. ქუთაისში, მეთილის მეთაკრილატის (MMA) პირველადი ნედლეულის დისტილაციის ხაზისა და პოლიმეთილმეთაკრილატის ფირების (PMMA) საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის სკრინინგის განცხადება.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, შპს „საქართველოსპონგჩუანის“ (ს/კ 412740805) დაგეგმილი აქვს მეთილმეთაკრილატის ნედლეულის გაწმენდა (გასუფთავება) დისტილაციის მეთოდით და 96%-იანი სისუფთავის მეთილის მეთაკრილატის (MMA) წარმოება. მიღებული პროდუქტის უმეტესი ნაწილი (70-75 %) განკუთვნილია ექსპორტისათვის. კომპანიას დაგეგმილი აქვს ასევე, მიღებული შუალედური პროდუქტისაგან (MMA) პოლიმეთილმეთაკრილატის (PMMA) ფირების წარმოება. საქმიანობა დაგეგმილია ქ. ქუთაისში, ავტომშენებლის N88-ში, ქუთაისის ჰუალინგის თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის ტერიტორიაზე (ს/კ 03.01.21.358). ტექნოლოგიური მოწყობილობების დამონტაჟება გათვალისწინებულია ამჟამად უფუნქციო შენობა-ნაგებობებში, რომლებიც საჭიროებენ აღდგენა-რეაბილიტაციას, კერძოდ მეთილმეთაკრილატის დისტილაციის საამქროს მოწყობა იგეგმება არსებულ უფუნქციო შენობაში, რომელიც მდებარეობს პლასტმასის გადამამუშავებელი საწარმოს დასავლეთით. ხოლო პოლიმეთილმეთაკრილატის ფირების საწარმოს განთავსება დაგეგმილია ჩრდილოეთით არსებულ შენობაში, რომელშიც ფუნქციონირებდა ქვის დამუშავების საამქრო. უახლოესი მოსახლე პოლიმეთილმეთაკრილატის ფირების საწარმოდან დაცილებულია ჩრდილო-აღმოსავლეთით 600 მ-ით (კოლხეთის ქუჩა), ხოლო მეთილმეთაკრილატის დისტილაციის საამქროდან სამხრეთით 670 მ-ის მოშორებით (ავტომშენებლის ქუჩა). დისტილაციის საამქროს მონტაჟისთვის განკუთვნილი შენობის დასავლეთით განთავსებულია შპს „ჯორჯიან ინტერნეიშენალ ჰოლდინგის“ ტერიტორია, რომელიც ჰუალინგის ტერიტორიიდან გამოყოფილია 2,5 მ. სიმაღლის მასიური ბეტონის ღობით. ღობის გასწვრივ მოწყობილია შიდა გზა. შენობის აღმოსავლეთით განთავსებულია შპს „საქართველოსპონგჩუანის“ პლასტმასის ნარჩენების გადამამუშავებელი საწარმოს შენობა, სადაც ამჟამად მიმდინარეობს ტექნოლოგიური ხაზის მონტაჟი და გამართვა. პოლიმეთილმეთაკრილატის საამქროს მონტაჟისთვის

განკუთვნილი შენობა წარმოადგენს ლითონის მზიდი კონსტრუქციისაგან შედგენილ ერთიან სივრცეს, შესასვლელი მოწყობილია აღმოსავლეთის მხრიდან.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, დისტილაციის საამქროში იგეგმება 4 ერთეული დისტილაციის სვეტის დამონტაჟება, რომლებიც იმუშავებენ როგორც ერთდროულად, ისე ცალ-ცალკე MMA-ს ნედლეულის დისტილაციის ტექნოლოგიური პროცესი შემდეგია: ნედლეული ვაკუმტუმბოების საშუალებით ჩაისხმება დისტილატორის ავზში, რომელშიც ცხელდება 60⁰-დან 80⁰-მდე გახურებული ორთქლით. ნედლეულის ავზში დამონტაჟებული იქნება გამაცხელებელი კლაკნილები. ორთქლის მიღება მოხდება საქვაბე მეურნეობაში, სადაც საწვავად გამოყენებული იქნება დიზელის ან/და საღუმელე საწვავი. გახურების შედეგად ნედლეული იწყებს აორთქლებას, გაივლის დისტილაციის სვეტს და მიეწოდება კონდენსატორს, სადაც გაცივების შედეგად მიღებული ნაკლებმინარევიანი მეთილის მეთაკრილატი ჩაისხმევა სპეციალურ ჰერმეტიკულ ავზებში და განთავსდება პროდუქციის საცავში. დისტილატორის დაბალ საფეხურზე კონდენსირებული მაღალმოლეკულური ნახშირწყალბადები (C12-C19) ისხმევა საღუმელე საწვავის შემკრებ ავზში, საიდანაც საჭიროების შემთხვევაში გადაიტუმბება ჰერმეტიკულად დახურულ ავზებში და საწყობდება პროდუქციის საცავში. მეთილმეთაკრილატი გამოიყენება პოლიმეთილმეთაკრილატის სხვადასხვა ნივთებისა და დეტალების დასამზადებლად. აღსანიშნავია, რომ რაც უფრო მაღალი სისუფთავისაა ნედლეული, მით უფრო მაღალია დამზადებული დეტალებისა და მასალების გამჭვირვალობა. ტექნოლოგიური რეგლამენტით, წარმოებაში მიღებული პროდუქცია (MMA) შეიცავს 10 %-მდე სხვადასხვა ნახშირწყალბადების მინარევებს, რომლებიც ამცირებს მიღებული მასალების გამჭვირვალობას, შესაბამისად მაღალი ხარისხის ნივთებისა და მასალების საწარმოებლად ნედლეულს ესაჭიროება დამატებითი გაწმენდა. დაგეგმილი წარმოებისათვის ნაწილი ნედლეულის მიღება გათვალისწინებულია ჰუალინგის თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის ტერიტორიაზე არსებული შპს „საქართველოსკონგრუანის“ პლასტმასის ნარჩენების გადამამუშავებელი საწარმოსაგან, რომელზეც საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2019 წლის 18 დეკემბერს N2-1235 ბრძანებით გაცემულია გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება. ნედლეული აგრეთვე შესაძლებელია შემოტანილი იქნას საზღვარგარეთიდანაც.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, პოლიმეთილმეთაკრილატის ფირების მიღების ტექნოლოგიური პროცესი შემდეგია: ნედლეული ტუმბოს საშუალებით ჩაისხმევა მოსამზადებელ ავზში, რომელშიც აირის ბუმტუკების გამოდევნის მიზნით გაცხელდება ორთქლის კლაკნილას საშუალებით. გაცხელებული ნედლეული ვაკუმტუმბოს საშუალებით გადავა სარეაქციო ავზში, სადაც გაგრილდება ბუნებრივად, დაემატება მანიცირებული აგენტი და აირევა ელექტროშემრევით. შერევის შემდეგ დაყოვნდება მცირე დროით და ხელის ჩამჩით ჩაისხმევა წინასწარ მომზადებულ ფორმებში. ყალიბი შეესაბამება მოსამზადებელი ფირის ზომებსა და ფორმას. ყალიბებში ჩასხმის შემდეგ ხდება დაყოვნება დაახლოებით 16 საათამდე (დაყოვნების დრო დამოკიდებულია ფირის სისქეზე) და ყალიბებიანად გადაიტანება წყლიან ავზში, სადაც ყოვნდება 8 საათის განმავლობაში. წყალში დაყოვნება ხელს უწყობს ნამზადის სტაბილიზაციას. 8 საათის გასვლის შემდეგ ფორმირებულ ფირები იღება ყალიბებიდან და ლავდება საშრობ ოთახში. საშრობი თბება ორთქლის რადიატორების ხარჯზე. შრობა ხდება ოთახის ვენტილაციის პირობებში. გაშრობის შემდეგ ფირები გადაიტანება გაგრილების განყოფილებაში, სადაც ბუნებრივად გრილდება, იფუთება წებოვანი ფირებით და საწყობდება მზა პროდუქციის საცავში.

როგორც დოკუმენტაციიდან ირკვევა, საწარმოში საწვავად გამოყენებული იქნება კომპანიის მიერ ნაწარმოები სალუმელე საწვავი. რაც შეეხება საწარმოს ელექტროენერგიით მომარაგებას, როგორც მოწყობის-ასევე ექსპლუატაციის დროს აღნიშნული გათვალისწინებულია ენერგო-პრო ჯორჯიასთან გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე.

რაც, შეეხება საწარმოს წარმადობას, საწარმოს დაგეგმილი აქვს წელიწადში 20 000 ტ. მეთილმეთაკრილატის დისტილაცია, რის შედეგადაც მიიღება 19200 ტ. 96%-იანი მეთილმეთაკრილატი და 800 ტ. სალუმელე საწვავი. პოლიმეთილმეთაკრილატის ფირების საწარმოს საპროექტო წარმადობა შეადგენს 5 000 ტ. მეთილმეთაკრილატის გადამუშავებას და 5000 ტ. პოლიმეთილმეთაკრილატის ფირის წარმოებას. საწარმო წელიწადში იმუშავებს 250 დღე 24 საათიანი სამუშაო გრაფიკით.

დოკუმენტაციიდან ირკვევა, რომ საწარმოში წყალი გამოიყენება მუშა-მოსამსახურეთა სამეურნეო და საწარმოო მიზნებისათვის. ობიექტის წყალმომარაგება განხორციელდება თავისუფალი ინდუსტრიული ზონის ტერიტორიაზე არსებული წყალსადენის სისტემიდან, რომელიც მარაგდება გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის ქუთაისის სერვისცენტრიდან. აღრიცხვა განხორციელდება ქსელში დამონტაჟებული მრიცხველით. სკრინინგის განცხადების თანახმად, მუშა-მოსამსახურეთა რაოდენობა და შესაბამისად საყოფაცხოვრებო-სამეურნეო მიზნებისათვის საჭირო წყლის მოცულობა დაზუსტდება პროექტირების ეტაპზე, შესაბამისად აღნიშნული საკითხი საჭიროებს დამატებით შეფასებას. ტექნოლოგიურ პროცესში წყალი გამოიყენება საქვებებში გადახურებული ორთქლის მისაღებად და პოლიმეთილმეთაკრილატის წარმოებაში ფირების ჩასაწყობად. საწარმოო მიზნით წყალღება საჭიროა ორთქლის ქვებებში წყლის დანაკარგის შესავსებად, ასევე დროთა განმავლობაში, ფირების ჩასაწყობ ავზში დასამატებლად. საწარმოში წარმოიქმნება მხოლოდ საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წყლები, რომელიც მიერთებული იქნება ინდუსტრიული ზონის ტერიტორიაზე არსებულ საკანალიზაციო წყალარინების ქსელზე. საწარმოო ჩამდინარე წყლები საპროექტო ობიექტებზე არ წარმოიქმნება. მიუხედავად იმისა, რომ საწარმო არ გეგმავს ზედაპირული წყლის ობიექტიდან წყალღებას, აგრეთვე მასში რაიმე სახის წყალჩაშვებას და წყალმომარაგება გათვალისწინებულია უკვე არსებული წყალმომარაგების ქსელიდან, დოკუმენტაციაში აღნიშნულია, რომ არაპირდაპირი უარყოფითი ზემოქმედება მოსალოდნელია საწარმოებიდან ნედლეულის, პროდუქციისა და ნარჩენების გარემოში მოხვედრით, რამაც შესაძლებელია გამოიწვიოს სანიაღვრე წყლების დაბინძურება, რაც საჭიროებს დამატებით შესწავლას და შესაბამისი ღონისძიებების გატარებას.

საწარმოს მოწყობის ეტაპზე, შენობის გარემონტების დროს მოსალოდნელია მცირე რაოდენობით სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა, რომელიც შეგროვებული იქნება სახეობების შესაბამისად, დროებით დასაწყობდება წინასწარ გამოყოფილ ტერიტორიაზე და გადაეცემა შესაბამის კომპანიას განსათავსებლად. ობიექტზე როგორც მოწყობის, ისე ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოიქმნება საყოფაცხოვრებო ნარჩენები, რომლის შეგროვება მოხდება სათანადო კონტეინერებში და გადაეცემა ქუთაისის კომუნალურ სამსახურს, ხელშეკრულების საფუძველზე. დაგეგმილი ტექნოლოგიური პროცესების შედეგად ნარჩენების წარმოქმნას ადგილი არ აქვს, თუმცა ექსპლუატაციისას ნარჩენები, შესაძლოა წარმოიქმნას დანადგარების შეკეთების დროს (ლითონის სათადარიგო ნაწილები, ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული მასალები), რომლებიც განთავსდება სათანადო სათავსოში და მათი მართვა მოხდება არსებული კანონმდებლობის თანახმად,

სამინისტროსთან შეთანხმებული ნარჩენების მართვის გეგმის შესაბამისად. აღსანიშნავია ის ფაქტი, რომ მეთილის მეთაკრილატი წარმოადგენს საშიშ ქიმიურ ნივთიერებას, ამიტომ დამატებით შესწავლას საჭიროებს მისი განთავსების საკითხები.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედება მოსალოდნელია დანადგარებისა და ნედლეულის შემოზიდვის დროს, ავტოტრანსპორტის მიერ საწვავის წვისა და ტერიტორიის ამტვერებით. ტექნოლოგიური პროცესების მიმდინარეობისას ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედება მოსალოდნელია საქვამების მუშაობისას დიზელის (საღუმელე საწვავის) წვის შედეგად, რომლის დროსაც ატმოსფეროში გაიფრქვევა: მტვერი (ჭვარტლი), გოგირდოვანი ანჰიდრიდი, აზოტის ორჟანგი, ნახშირჟანგი და ნახშირორჟანგი; პოლიმეთილმეთაკრილატის ფირების წარმოების პროცესში, ნედლეულის წინასწარი მომზადების უბანზე მეთილმეთაკრილატის აორთქლების შედეგად. სხვა ტექნოლოგიური პროცესი მიმდინარეობს ჰერმეტიკულად დახურულ სივრცეში. წინასწარი მონაცემებით, საწარმოში დაგეგმილია დაბალი ორთქლწარმადობის (2 ტ/სთ) საქვამე დანადგარების დამონტაჟება, რომლის საწვავზე მოთხოვნილება არ გადააჭარბებს 20 ლ/სთ. წარმოდგენილ სკრინინგის დოკუმენტაციაში აღნიშნულია, რომ საწარმოს პროექტრების ეტაპზე დაზუსტდება ძირითადი საპროექტო პარამეტრები, საქვამების მუშაობის საათები და საჭირო საწვავის რაოდენობა, რის შემდეგაც რაოდენობრივად შეფასდება გამოყოფილი და გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები. შესაბამისად დოკუმენტში წარმოდგენილი, ექსპლუატაციისას გამოყოფილი მავნე ნივთიერებების რაოდენობები არაზუსტია. ამასთან, დასაზუსტებელია ნედლეულის, საღუმელე საწვავისა და დისტილირებული პროდუქტის შენახვასა და ოპერირებასთან დაკავშირებული ინფორმაცია. აღნიშნულის გათვალისწინებით, საქმიანობის განხორციელების შედეგად ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე ზემოქმედების საკითხი საჭიროებს დამატებით, სრულყოფილ შეფასებას.

საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე ხმაურის წარმოქმნა და გავრცელება, შესაძლებელია გამოიწვიოს ტექნოლოგიური დანადგარების, ასევე სატრანსპორტო საშუალებების მუშაობამ. საწარმოს მოწყობის ეტაპზე ხმაურის წარმოქმნის წყარო იქნება ტექნოლოგიური დანადგარების შემოზიდვისა და დამონტაჟების დროს მძიმე ტექნიკის მუშაობა. საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე ხმაურის წყაროს წარმოადგენენ მხოლოდ ვაკუუმ ტუმბოები, რომელთა მეშვეობით უნდა მოხდეს დანადგარებზე თხევადი ნედლეულის მიწოდება. იმის გათვალისწინებით, რომ ყველა ტექნოლოგიური დანადგარი, განთავსებული იქნება დახურულ შენობაში, შენობის გარეთ ხმაურის გავრცელება იქნება უმნიშვნელო. ამასთან, დოკუმენტაციაში აღნიშნულია, რომ ხმაური ასევე შესაძლებელია გამოიწვიოს ნედლეულის შემოზიდვისა და პროდუქციის გაზიდვის დროს ავტოტრანსპორტის მუშაობამ. სკრინინგის დოკუმენტაციაში მოცემული არ არის და დამატებით შესწავლას საჭიროებს გათვლები ხმაურის გავრცელების დონის შესახებ, განსაკუთრებით საწარმოს 24 საათიანი ფუნქციონირების რეჟიმის გათვალისწინებით.

სატრანსპორტო ნაკადებზე ზემოქმედება მოსალოდნელია საწარმოს მოწყობის ეტაპზე, მანქანა-დანადგარების შემოზიდვის დროს, თუმცა გადაზიდვების რაოდენობა იქნება მცირე და მნიშვნელოვან გავლენას ვერ იქონიებს ადგილობრივ სატრანსპორტო ნაკადების ინტენსივობაზე. რაც შეეხება ექსპლუატაციის ეტაპს, დისტილაციის უბნისათვის საჭირო ნედლეული ძირითადად იწარმოება ჰუალინგის ინდუსტრიული ზონის ტერიტორიაზე, ამდენად მისი ტრანსპორტირება საჭირო არ არის. რაც შეეხება ორივე ობიექტის მიერ

ნაწარმოები პროდუქციის გატანას, სკრინინგში აღნიშნულია, რომ დამატებითი ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის, რადგან შპს „საქართველოსჰონგჩუანის“ მიერ დაგეგმილი იყო ნარჩენების აღდგენის შედეგად მიღებული პირველადი ნედლეულის ტრანსპორტირება, შესაბამისად დაგეგმილი საწარმოების ფუნქციონირება გადაზიდვების რაოდენობის გაზრდას არ გამოიწვევს. აღნიშნული საკითხი ბუნდოვანია და საჭიროებს შეფასებას თუ რა კავშირი აქვს ორ ტექნოლოგიურად დამოუკიდებელი პროცესების შედეგად წარმოებული პროდუქციის ტრანსპორტირების საკითხს.

დაგეგმილი საქმიანობის განთავსების ტერიტორიაზე, ქუთაისის ჰუალინგის თავისუფალ ინდუსტრიულ ზონაში, განთავსებულია პლასტმასის (პოლიმეთილმეთაკრილატის) ნარჩენების გადამამუშავებელი საწარმო, ხე-ტყის პირველადი და მეორადი გადამამუშავებისა და ხის სახარში საამქრო, მეტალურგიული და დაწნეხილი ფანერის საწარმო. სკრინინგის ეტაპზე ჩატარებული საველე კვლევის დროს მეტალურგიული და დაწნეხილი ფანერის საწარმოები არ ფუნქციონირებდა. სკრინინგის დოკუმენტაციაში შეფასებულია კუმულაციური ზემოქმედების საკითხი, თუმცა ინფორმაცია ზედაპირულია და საჭიროებს დაზუსტებას, იმის გათვალისწინებით, რომ საველე კვლევის დროს ტერიტორიაზე არ ფუნქციონირებდა მეტალურგიული და დაწნეხილი ფანერის საწარმო და ამასთან, როგორც ზემოთ აღინიშნა, მხოლოდ პროექტირების ეტაპზე დაზუსტდება ძირითადი საპროექტო პარამეტრები, საქვებების მუშაობის საათები და საჭირო საწვავის რაოდენობა, რის შემდეგაც რაოდენობრივად შეფასდება გამოყოფილი და გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები.

„გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-7 მუხლის მე-5 ნაწილის შესაბამისად, სკრინინგის განცხადება განთავსდა სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ქ. ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე. საზოგადოების მხრიდან აღნიშნულ საქმიანობასთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები არ ყოფილა წარმოდგენილი.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე და დაგეგმილი საქმიანობის ადგილმდებარეობის (სამრეწველო ზონა) სპეციფიკის, წარმადობის, მაღალი ტექნოლოგიური დატვირთვის და კუმულაციური ზემოქმედების გათვალისწინებით, მოსალოდნელია მნიშვნელოვანი ზემოქმედება გარემოზე.

ზემოაღნიშნული კრიტერიუმების გათვალისწინებით, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-7 მუხლის მე-6 ნაწილის და ამავე კოდექსის II დანართის მე-6 პუნქტის 6.1, 6.2 და 6.3 ქვეპუნქტების საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. მიღებულ იქნეს სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომ ქ. ქუთაისში, შპს „საქართველოსჰონგჩუანის“ მეთილისმეთაკრილატის (MMA) პირველადი ნედლეულის დისტილაციის ხაზისა და პოლიმეთილმეთაკრილატის ფირების (PMMA) (შუალედური პროდუქტის ქიმიური დამუშავებით ქიმიური ნივთიერების წარმოება, ელასტომერის ან/და პლასტიკური მასალის წარმოება) საწარმოს მოწყობა და ექსპლუატაცია **დაეჭვმდებაროს** გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას;
2. შპს „საქართველოსჰონგჩუანი“ ვალდებულია უზრუნველყოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-8 მუხლით დადგენილი სკოპინგის პროცედურის გავლა;
3. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „საქართველოსჰონგჩუანს“

4. ბრძანება ძალში შევიდეს შპს „საქართველოსჰონგჩუანის“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
5. სკრინინგის გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ქ. ქუთაისის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე;
6. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი